

WOORD VOORAF

De psalmvertaling van de Moderne Devotie vertegenwoordigt de eindfase in de ontwikkelingsgang der nederlandse oversettingen van het in de middeleeuwen meest gelezen bijbelboek. In het CSSN is de oudste verdietsing gepubliceerd in het deel dat de naam Het Psalter van Leningrad draagt;¹ zij is vermoedelijk nog aan het einde der dertiende of in het begin der veertiende eeuw vervaardigd. Uit de tijd van de vertaler van 1360 dagtekent de tekst die opgenomen is in de uitgave van het Oude Testament.² In dit deel is het gros der vertalingen van bijbelteksten die door de anonymus tot stand gebracht zijn, opgenomen. Zo deze psalmenoverzetting al niet van de hand van deze produktieve overzetter is, moet zij toch uit diens milieu afkomstig zijn. Het sluitstuk wordt gevormd door het tekstencomplex dat zijn bestaan dankt aan de werkzaamheid van enige moderne devoten. Voorop gaat Geert Groote zelf, de geestelijke vader der Moderne Devotie, die in zijn nederlandse getijdenboek een 60-tal psalmen heeft opgenomen. Een volledig „souter” is, wellicht in het begin van de 15de eeuw, tot stand gebracht door Jan Scutken, een clericus die in het convent van Windesheim speciaal belast was met de zielszorg van de niet-Latijn-kennende kloosterlingen en leken. Naast dit psalter werd een psalmboek gemaakt dat met het andere soms vrijwel gelijk-luidend is, maar ook doordat het voorzien was van een eigen commentaar, een afzonderlijk leven ging leiden.

Aan de goede zorgen van drs. J. G. Heymans is het te danken dat ook deze twee redakties thans het licht zien. De eerste kan om de grote verbreiding die de tekst gekregen heeft, de standaardredactie van de Moderne Devotie genoemd worden; zij werd niet alleen keer op keer gekopieerd, maar werd met de intrede van de boekdrukkunst na 1480 ook herhaaldelijk in gedrukte vorm vermenigvuldigd. De andere, van glossen voorziene tekst, die in menig opzicht identiek is met de redactie van de standaardtekst, is alleen al om deze reden aan te merken als een souter dat uit de wereld der moderne devoten afkomstig is.

In zijn Inleiding zet Heymans uiteen voor welke problemen de onder-

¹ CSSN, Series Minor, Tomus V: Psalteria Volumen I: *Psalterium Leningradiense*. Leiden 1973.

² CSSN, Series Maior, Tomus II: *Vetus Testamentum Pars secunda* (p. 194-277) Leiden, 1978.

zoeker van al deze teksten zich geplaatst ziet. De onderlinge verhouding van de al of niet geglosseerde teksten van de dietse getijden- en psalmen-vertalingen behoeft nog grondig onderzoek. De uitgever heeft niet de pretentie hieromtrent het laatste woord te zeggen. Het enige wat het CSSN ter zake van het hier gestelde probleem met de uitgave van twee psalters van de Moderne Devotie beoogt, is bouwstoffen ter beschikking stellen voor een definitieve reconstructie van de gang van zaken.

Leiden, 1978

C. C. DE BRUIN